

PREKEN sørgegudstjeneste 30.august 2026

Preken har sperrefrist til den er holdt, og sjekkes mot fremføring før publisering.

La ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på meg! I min Fars hus er det mange rom. Var det ikke slik, hadde jeg da sagt dere at jeg går og vil gjøre i stand et sted for dere? Og når jeg har gått og gjort i stand et sted for dere, vil jeg komme tilbake og ta dere til meg, så dere skal være der jeg er. Og dit jeg går, vet dere veien.» Tomas sier til ham: «Herre, vi vet ikke hvor du går. Hvordan kan vi da vite veien?» Jesus sier: «Jeg er veien, sannheten og livet. Ingen kommer til Far uten ved meg. Har dere kjent meg, skal dere også kjenne min Far. Fra nå av kjenner dere ham og har sett ham.» (Joh.14, 1-7).

I går hadde dronning Sonja og kong Harald bryllupsdag. For 58 år siden i går ga de hverandre sitt ja nettopp her i en Oslo Domkirke full av glede, etter ni års utholdende kamp for kjærligheten. I dag er vi samlet til sørgegudstjeneste, og vi er her for å sørge, minnes, hedre og dele; for å synge, be, lytte, tenne lys og være stille sammen. Dette hellige rommet har favnet noen av de største gleder og sorger for både nasjon og kongehus i over trehundre år. Dronning Mette Marit kalte sin salmeplate «Sorgen og gleden» - og salmene våre rommer nettopp ofte både sorgen og gleden, slik troen og livet gjør det. Og slik teksten fra Forkynnerens bok minnet oss om: ALT har sin tid.

Til kirken – og til andre hellige hus - har folk kommet med sin glede over kjærligheten, sin sorg over en de har mistet eller alt som ble annerledes enn tenkt, sin takk for et nytt barn, sin feiring av ungdommen i huset. Hit har mennesker kommet med sine håp og bekymringer, sine drømmer og angster, sine spørsmål og sin klage, sine bekjennelser og hemmeligheter. I dag er det vi som er her, og i starten av dagens tekst møter Jesus oss med to oppfordringer og et løfte: La ikke hjertet bli grepet av angst! Tro på Gud og tro på meg. I min Fars hus er det mange rom.

La ikke hjertet bli grepet av angst! Det kan være lettere sagt enn gjort. Det er mange grunner til å kjenne på angst eller frykt, også for oss som bor her i Norge. Kriger og konflikter, klimaendringer og ekstremvær, økende polarisering og hat i det offentlige ordskiftet, vold i nære relasjoner, fattigdom, ensomhet, sykdom og død. Kong Harald løftet fram flere av disse utfordringene i sine taler til oss, og ga oss gjennom det anledninger til å snakke sammen om store og viktige ting.

Å kjenne på frykt eller angst kan gjøre oss mer forståelsesfulle for andre som er redde, og kanskje bidra til at vi ikke tar gode ting for gitt. Men den som lever med mye frykt og angst, kan erfare at frykten dreper livet. Når Jesus sier «la ikke hjertet bli grepet av angst», dømmer han ikke den som er redd, og fornekte ikke at angsten finnes. Han var selv full av angst, i Getsemane natten før korsfestelsen, og sa til disiplene som var med ham: «*Min sjel er tyngt til døden av sorg. Bli her og våk med meg!*» Gud selv ble menneske. Han kjente på angst og sorg. Han delte det med sine venner, og ba dem bli hos ham i mørket. Så gjør som Jesus, når du er tyngt av angst eller sorg; enten det handler om kongens død eller andre ting: Våg å dele med noen det som gjør vondt. Og be dem våge å være i det sammen med deg. I sin nyttårstale i 2022 sa kong Harald blant annet dette: «Vi faller, og vi reiser oss. Igjen og igjen. Men vi klarer det sjelden alene. Vi trenger hverandre.» Både her i kirken og andre steder finnes det mennesker du kan samtale med; ansikt til ansikt, på telefon eller chat.

La ikke hjertet bli grepet av angst! Fordi Gud er nær og Guds kjærlighet er sterkere enn døden – midt i alt som er. Også midt i sorgen over kong Haralds død, og alle andre sorger. Dette er en dag og en tid fylt av et fravær, men Gud er det skjulte nærvær, også på dager fylt av fravær. Den erfaringen har satt spor i menneskers troshistorie gjennom tusener av år; slik vi hørte det sunget fra Salme 23:

”Herren er min hyrde, jeg mangler ingen ting. Han lar meg ligge i grønne enger, han fører meg til vann der jeg finner hvile og gir meg ny kraft. Han leder meg på de rette stier for sitt navns skyld. Selv om jeg går i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for noe vondt. For du er med meg. Din kjepp og din stav, de trøster meg.” For meg formidler denne salmen en dyp tillit og trøst. Den maler fram en Gud som går med oss i grønne enger og i dødsskyggens dal. En Gud som er her, nå. En Gud som går med oss og bevarer oss, gjennom alt. Poeten Kolbein Falkeid har et dikt som heter: Jeg finner nok frem: «Døden er ikke så skremmende som før / Folk jeg var glad i Har gått foran og kvistet løype. De var skogskarer og fjellvante. Jeg finner nok frem.»

Denne troen på å finne frem kan jeg kjenne igjen. Som kirke tror vi at det var en som gikk foran og kvistet løypa mellom liv og død, slik at ingen andre noen gang skulle behøve å gjøre denne reisen helt alene. Jesu liv, død og oppstandelse har skapt dette himmelhåpet om at når våre hender må slippe, når vi ikke kan følge lenger, så kan Gud fortsatt gå med. La ikke hjertet bli grepet av angst!

Den andre oppfordring i starten av dagens tekst lød: Tro på Gud og tro på meg. Det høres så enkelt ut. Og noen ganger er det det. Noen av oss har trodd på Gud hele livet, også om vi går mange runder med troen og teologien i møte med livets store spørsmål og mørkesider. Andre blant oss tror ikke på Gud, eller har en annen religion. Kong Harald var inne på det i en av sine mest berømte taler for akkurat ti år siden, der han løftet fram det norske mangfoldet og fellesskapet, på tvers av tro og livssyn, legning, bakgrunn, og andre forskjeller.

Noen av oss tror sterkt og stødig, andre har prøvd å tro på Gud, men får det ikke til. Noen har mistet troen, andre har funnet den. Noen hviler i troen, andre kjemper med den hele tiden. Som kirke velger vi å tolke liv og hverdag, sorg og glede i lys av evangeliet, og daglig GJØRE tro: Gjøre tro gjennom å be, tenne lys, synge en salme, ta imot nattverdens brød og vin, vise nestekjærighet, be om tilgivelse, stå opp for menneskeverd og rettferdighet.

I et rikt og sekulært samfunn som vårt, i en både fantastisk og forferdelig verden, er det ikke alltid lett å tro på Gud. Så la oss ha rom for både tro og tvil og ulike eksistensielle erfaringer i våre fellesskap. Gud har god plass! Som Jesus sier i dagens tekst: I min fars hus er det mange rom. Jeg tror på det dagens tekst også sier; at Jesus er veien, sannheten og livet, og at ingen kommer til Far uten gjennom ham. Men jeg tror også at veiene til Gud gjennom Jesus og til farshuset med de mange rom, er utrolig mange flere og mer mangfoldige enn vi kan forestille oss. Evangelienes bilde av Jesus maler fram Guds rike som et hus med mange rom og god plass; et hus for både sorgen og gleden, et hjem der ulike folk kan føle seg trygge og hjemme. Og kanskje signaliserer «mange rom» også at det er skillevegger for de av oss som måtte trenge det. Jesus sier: La ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på meg. I min Fars hus er det mange rom.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var er og blir, en sann Gud, fra evighet og til evighet. Amen.